

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2021/023

2. november 2021

Mariane Paviasen

Forslag til: Inatsisartutlov om forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran mv.

(Medlem af Naalakkersuisut for Boliger, Infrastruktur, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling)

Dette lovforslag er et forslag til Inatsisartutlov om forbud mod forundersøgelser, efterforskninger og udvinding af uran.

Inuit Ataqatigiit har følgende bemærkninger ved 2. behandling af forslaget:

Indledningsvis tillader jeg mig at citere fra modstandernes begrundelser ved førstebehandling af forslaget:

"Det drejer sig ikke om uranudvinding, det drejer sig om udvinding af sjældne jordarter"

Dertil vil vi svare: Lovforslagets titel efterlader ingen som helst tvivl om hvad forslaget handler om, hvis man alligevel ikke vil udvinde uran, så er tiden kommet til at man lukker for uranudvinding. Sjældne jordarter er slet ikke sjældne mineraler, for de er almindeligt forekommende mineraler som mange lande tilbageholdende med at udvinde, fordi udvinding medfører stor forurening. Når man siger at man ikke vil udvinde uran og er imod dette lovforslag, ja, så taler man med 2 tunger og det kan enhver høre.

"Høringen skaber bekymring hos mineselskaberne, som poster mange penge, hvad skal vi gøre, hvis ikke vi ikke udvinder mineraler?"

I hvor mange år har vi hørt om borgernes bekymringer?

Hvem er det vi skal arbejder for i denne sal?

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Jeg er slet ikke i tvivl – for jeg arbejder for befolkningen – og deres bekymringer skal ryddes af vejen, jeg anser deres sundhed og tryghed som min allerfornemste opgave. Man kan ikke fortsætte med at stille forhindringer for de lokales initiativer i storminernes navn, for vi skal arbejde for, at bane vej for de lokale, at de kan have et sundt liv samt at vi her skal stille rammer for at de i tryghed kan leve i et land som ikke forurener.

”Da man ikke har haft uranminer her i landet, ved har man ingen kendskab om projektet ved Kringlerne er uranholdig.”

Det kan ikke være mere forkert, for man har haft uranudvinding her i landet, for Risø har stået i spidsen for uranudvinding her i landet, hvor danskerne har udvundet omkring 3.700 tons. Efter danskernes uranudvinding i Kuannersuit har de brugt enorme ressourcer til at sikre materialet gennem mange år. De ”tilbud” der er til tilhængerne af Kuannersuit minen er 56 millioner tons affald og til dette siger vi: Nej tak!

Der er ærgerligt at det forrige Naalakkersuisut har givet udvindingstilladelse til Kringlerne, for tidligere koalitions partnere har nu tilkendegivet klart, at de har givet en udvindingstilladelse uden at have overblik over, om der i forekomsterne i kringlerne er uranholdige materialer eller ej. Der er givet en udvindingstilladel for noget man ikke vidste hvad indeholder og det giver kuldegysninger at den tidligere coalition har givet tilladelse til noget de intet havde kendskab til hvad er og det er særdeles bekymrende.

For hvis man ikke ville udvinde uran, hvorfor fjernede man så nul-tolerance for uranholdige mineraler tilbage i 2013?

”Man skaber forhindringer for økonomiske muligheder, det er udelukkelser”

Heldigvis har man afholdt høringer og et svar fra folk med erfaringer fra Australien har svaret følgende:

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

"De erfaringer vi har fra uranudvinding er, udledninger, forurening, udgifter for staten, splittelse blandt befolkningen, negative effekter for miljø og kultur samt tvangsflytninger".

"Ranger Kakadu i Northern Territory-mi, indstillede aktiviteter og hele produktionen i 2021. I det tidligere udvindingsområde er naturgenoprettelse i centrum. En naturgenopretning anslås til at ville koste 1 milliard australske dollar."

Og disse er ikke alene om at have erfaringer. Når man foretager nøje undersøgelser kan man konstatere, at Navajo Indianerne gennem mange år har haft sundhedsmæssige problemer efter uranudvinding, hvor deres land er blevet forurenet med radioaktivitet og man kan læse om deres grimme oplevelser. Desværre er der kun få tilgængelige oplysninger på vores sprog, hvorfor man bør overveje at arbejde for at udarbejde større materialer på vores sprog.

For at sikre, at vi her i landet altid har mulighed for at drikke rent vand og at kunne spise sundt mad taler for at vi ikke skal lukke uranudvinding ind her i landet og vi har meget at lære af dem der har erfaringer med uranudvinding i deres nærområder.

"Hvordan vil småskalaprojekterne blive påvirket, f.eks. Tugtupit"

Et klart svar herfor findes allerede i Råstoflovens § 33, og tugtupitforekomsten er på udenlandsk licens, hvor de lokale er tvunget til at indhente tilladelse hos udlændinge og det er bekymrende.

"Vi skal ikke lukke for mulighederne i Kuannersuit, vi arbejder for at holde splittelsen på så lidt som muligt."

Hvis man har respekt for demokratiet her i salen om Kuannersuit spørgsmålet, så kan man kikke på Innovation South Greenlands undersøgelser, hvor de viste at 71 % af de adspurgte var imod Kuannersuitprojektet.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Hvad angår Kuannersuitprojektet, så kan det oplyses, at kun omkring 20 % af det ansøgte areal er blevet undersøgt og hvis udvindingen bliver en realitet, vil det være verdens 5. største uranmine, og dette er hvad selskabet bag projektet selv har oplyst i andre lande for at tiltrække investorer, men vi ved at det ikke kun er uran der er problemet i Kuannersuit, for der er et hav af farlige mineraler i Kuannersuit.

"Det er politisk bestemt at uran ikke er et godt mineral"

Man skal lægge øre til meget før man stiller træskoene; for mange videnskabsmænd i verden har uafhængigt af hinanden har til fulde fastslået, at uran er et farligt materiale der er yderst sundhedsskadeligt. I takt med uranminer øges i antal vil radioaktiv forurening stige i verden og det er netop derfor, at der findes særskilte regler om uran.

Uanset uranforekomstens størrelse findes der en stor bekymring blandt befolkningen om mulig minedrift, hvor man på bekostning af folks sundhed vil med den ene hånd vil drive miner, "fordi vi skal blive selvstændige", mens man med den anden hånd glædeligt deler vores landområder ud til udlændinge. Hvis det er metoden, så skubbes udsigterne til selvstændighed langt ud i fremtiden. For sådan en politik skaber afhængighed til mineindustrien, som så vil styre os.

Dette lovforslag handler slet ikke om anlæg og sjældne jordarter, den handler om uranudvinding og om radioaktivitet og som vil sætte en grænse for værdierne for strålerne. Dette for vores lands skyld, for verdens skyld, for vores efterkommeres skyld, for borgernes skyld, for det er netop dem vi skal værne om. Vi skal ikke sætte byrder på deres skuldre.

Under den sidste valgkamp har alle partierne - uden undtagelse - talt for at sætte en stopper for uranudvinding. Nu kan vi med selvsyn se, hvem der holder hvad de stiller borgerne i udsigt. Det er noget jeg meget gerne vil

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

minde til dem der har afgivet valgløfterne, for lige nu kan alle ved selvsyn se, hvem det er der kan omsætte flotte ord til virkelige handlinger. For hvis man påstår at man ikke agter at udvinde uran, er der slet intet der taler for at stemme imod dette forslag.

Renhed, sundhed og værne om naturen samt tryghed er noget som vi som folkevalgte skal arbejde for og som vi skal sikre befolkningen og jeg ønsker at spørge om hvem der tilslutter sig disse formål?